

Lietuvos ekonomikos raida ir perspektyvos

2010 m. gegužės 6 d.

Lietuvos ūkio raidos vertinimas, palyginti su vasario mėn. prognozėmis, beveik nesikeitė: prognozuojama, kad realusis BVP 2010 m. padidės 0,5 proc., o 2011 m. – 3,1 proc. Pagal ketvirtinius BVP pokyčius, po nedidelio augimo 2009 m. antrąjį pusmetį 2010 m. pirmąjį ketvirtį Lietuvos ūkis sumenko. Tačiau to ir buvo tikėtasi įvertinus neigiamą Igalinos atominės elektrinės uždarymo poveikį šalies ekonomikai. Numatoma, kad jau nuo antrojo ketvirčio Lietuvos ekonomikos augimas bus tvaresnis. Nors BVP augimo 2010 m. prognozė nepakito, verta pažymėti, kad tokiam ekonominės raidos scenarijui kyla rizika, nenumatyta Lietuvos banko vasario mėn. prognozėse. Ekonominis aktyvumas gali būti silpnesnis dėl mažesnio nei tikėtasi privačiojo vartojimo ir atsiradusios įtampas finansų rinkose, susijusios su Graikijos ir tam tikrų kitų valstybių viešųjų finansų būkle.

Tebeprognozuojama, kad pagrindinis Lietuvos ūkio atsigavimo veiksnys bus atvirasis sektorius – realusis eksportas 2010 ir 2011 m. turėtų padidėti atitinkamai 7,1 ir 4,2 proc. 2009 m. pirmąjį pusmetį Lietuvos realusis eksportas buvo mažiausias dabartinio nuosmukio laikotarpiu (maždaug 2005–2006 m. lygio), bet vėlesniais ketvirčiais jau didėjo. Optimizmo teikia kol kas gerinamos svarbiausių Lietuvos prekybos partnerių Europos Sąjungoje ir Rusijos ekonominio augimo prognozės. Palankių eksporto tendencijų leidžia tikėtis ir Lietuvos rinkos dalių pagrindiniuose eksporto regionuose kaita: 2009 m. pirmąjį pusmetį sumenkusios Lietuvos rinkos dalys antrąjį pusmetį padidėjo ir siekė arba net viršijo 2007–2008 m. lygį.

Kaip ir ankstesnėse prognozėse, numatoma, kad vidaus paklausa šiais metais slopins ūkio atsigavimą. Privatusis vartojimas 2010 m. turėtų sumažėti 7,9 proc., nes gyventojų išlaidų didėjimą stabdys aukštas nedarbo lygis, tebemažėjantis darbo užmokestis ir vis dar griežtos skolinimo sąlygos. Vartojimo augimo tikimasi tik kitais metais, susiklosčius palankesnei situacijai darbo rinkoje ir pagerėjus gyventojų lūkesčiams. Investicijų lygis 2010 m. antrąją pusę stabilizuosis, o 2011 m. jis augs gana sparčiai – 11,6 proc., tačiau pasieks tik maždaug 2005 m. lygį.

Palyginti su vasario mėn., numatomas maždaug toks pat nedarbo lygis – 17,1 proc. 2010 m. ir 15,9 proc. 2011 m. Nedarbo rodiklį gali kilstelėti 2010 m. antrąjį ketvirtį labai suaktyvėjusi bedarbių registracija darbo biržose, paplitus informacijai apie privalomojo sveikatos draudimo įmokas, kurias turi mokėti neregistruoti bedarbiai. Vis dar numatoma, kad nedarbas stabilizuosis 2010 m. viduryje, o vėlesniais ketvirčiais pamažu mažės.

Praėjusių metų ketvirtąjį ketvirtį kompensacija vienam dirbančiajam sumažėjo labiau nei tikėtasi vasario mėn., todėl prognozuojamas šiek tiek didesnis šio rodiklio nuosmukis 2010 m. Manoma, kad darbo užmokestis stabilizuosis šių metų viduryje, nors dėl ankstesnio mažėjimo metinis nuosmukis tebebus didelis. Šiomet, skirtingai nei praėjusiais metais, didesnę įtaką tam turėtų daryti darbo užmokesčio mažėjimas valstybiniame sektoriuje. Kompensacija vienam dirbančiajam šiek tiek padidės (2,9 proc.) tik 2011 m.

Palyginti su vasario mėn., šių ir kitų metų infliacijos prognozės beveik nekito: manoma, kad 2010 ir 2011 m. vartotojų kainos ūgtelės atitinkamai 0,4 ir 1,7 proc. Kainų didėjimą Lietuvoje labiausiai lems energijos ir maisto produktų kainų augimas pasaulinėse rinkose. 2010 m. pirmąjį ketvirtį pasaulinė naftos kaina litais buvo apie 60 proc., maisto – apie penktadaliu didesnė nei prieš metus, o gerėjantys pasaulio ekonomikos atsigavimo lūkesčiai neleidžia tikėtis smarkesnio žaliavų kainų kritimo ir artimiausiu metu. Bendrąją infliaciją mažins rinkos paslaugų ir pramoninių prekių kainų, kurios labiausiai priklauso nuo vidaus paklausos, pokyčiai. Administruojamosios kainos, be smarkiai išaugusių elektros kainų uždarius Igalinos atominę elektrinę, turėtų likti santykinai stabilios, nes kitų administracinių sprendimų, kurie galėtų turėti didesnę įtaką, kol kas nepriimta. Tačiau daugiau nei prognozuota augant energetinių išteklių kainoms administruojamosios kainos gali padidėti.

NUMATOMA LIETUVOS EKONOMIKOS RAIDA 2010–2011 M.

	2010 m. gegužės mėn. prognozė			2010 m. vasario mėn. prognozė		
	2009	2010*	2011*	2009*	2010*	2011*
Kainų ir sąnaudų kaita (procentai, pokytis per metus)						
Vidutinė metinė infliacija (apskaičiuota pagal suderintą vartotojų kainų indeksą)	4,2	0,4	1,7	4,2	0,4	1,6
BVP defliatorius	-2,9	1,0	1,8	-2,1	0,1	1,9
Darbo užmokestis (kompensacija vienam dirbančiajam)	-8,3	-7,8	2,9	-7,2	-6,1	1,7
Importo defliatorius	-10,2	8,4	3,8	-9,9	5,3	3,8
Eksporto defliatorius	-13,7	4,7	3,1	-13,9	3,8	3,2
Ekonominis aktyvumas (lyginamosiomis kainomis, procentai, pokytis per metus)						
Bendrasis vidaus produktas**	-14,8	0,5	3,1	-15,0	0,5	3,4
Privataus vartojimo išlaidos	-16,8	-7,9	2,3	-15,6	-5,2	2,3
Valdžios sektoriaus vartojimo išlaidos	-1,2	-2,1	0,9	-1,3	-6,4	-1,6
Bendrojo pagrindinio kapitalo formavimas	-39,1	-1,7	11,6	-39,3	-0,6	12,3
Prekių ir paslaugų eksportas	-14,3	7,1	4,2	-14,7	9,3	4,1
Prekių ir paslaugų importas	-29,4	2,4	4,2	-29,5	5,3	3,9
Darbo rinka						
Nedarbo lygis (vidutinis metinis, procentai, palyginti su darbo jėga)	13,7	17,1	15,9	13,8	16,7	15,5
Užimtieji (procentai, pokytis per metus)	-6,9	-4,6	0,9	-7,1	-4,4	0,8
Išorės sektorius (procentai, palyginti su BVP)						
Prekių ir paslaugų balansas	-0,7	-0,6	-1,0	-1,6	-0,3	-0,6
Einamosios sąskaitos balansas	3,8	1,5	-0,6	1,5	1,6	0,7
Einamosios ir kapitalo sąskaitos balansas	7,2	5,2	2,9	7,9	6,7	4,9

* Prognozė.

** Tarp BVP sudėtinių dalių neįtraukti atsargų pasikeitimai.